

sociaal emotioneel incl. anti pestprotocol Kwaliteitskaart

Algemeen

Proceseigenaar	IB en gedragspecialisten
Status	Versie Zevenster, team akkoord voorjaar 2023
Laatste keer geëvalueerd:	

Doel van deze kwaliteitskaart

- We stimuleren onze leerlingen om vanuit verwondering voor de wereld en met oog voor een ander tot een stevige persoonlijkheid te ontwikkelen.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!
- Van alle kinderen bij ons op school willen we dat ze zich veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Het anti pest protocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen zodat als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.

Voorwaarden

- Het is belangrijk dat alle betrokkenen hun verantwoordelijkheid nemen bij het bestrijden van pesten binnen de school: Ouders, de gepeste, de pesters, de meelopers, het schoolteam.
- Waar het in het tegengaan van pesten uiteindelijk allemaal om draait, is het veranderen van de houding en gedrag van de leerlingen.

Preventieve aanpak

Gouden weken:

Na de zomervakantie vormt elke groep zich opnieuw. De kinderen hebben elkaar een lange tijd niet in de groep meegemaakt. De 'belevingstijd' van de vakantie is voor hen langer dan voor volwassenen, omdat kinderen in de basisschooltijd fysiek en mentaal hard groeien. Ze kennen de meeste andere kinderen van het vorige schooljaar, maar het groepsvormingsproces start opnieuw. Er kunnen kinderen aan de groep zijn toegevoegd en sommige kinderen hebben de groep verlaten, of een groep is opnieuw samengesteld. De hiërarchische structuur verschuift wat en de kinderen tasten elkaar in de 'nieuwe' groep weer af. Deze eerste weken van het schooljaar zijn daarom cruciaal voor het creëren van een fijne sfeer in de groep. De leerkrachten van Zwem geven daar tijdens de Gouden Weken invulling aan door veel aandacht te besteden aan afspraken, omgangsvormen en allerlei groepsvormende activiteiten. Het accent ligt op de interactie tussen het kind en de leerkracht, maar ook de ouders zijn hierbij belangrijk. In de eerste weken van het schooljaar zorgen we dat we met iedere ouder even een eerste contact hebben gehad en in het eerste 10 minuten-gesprek staat de sociaal-emotionele ontwikkeling centraal.

Ook na deze eerste weken blijven we structureel activiteiten aanbieden die de groepsvorming bevorderen.

Na de kerstvakantie starten we opnieuw met een aantal gouden/zilveren weken om weer nieuwe input te geven en vooral het groepsproces te onderhouden.

Positief leerkrachtgedrag

De leerkracht speelt een belangrijke rol bij de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen in de groep. Positief leerkrachtgedrag is voor ons daarin cruciaal. Met positief leerkrachtgedrag bedoelen wij o.a. dat de leerkracht begripvol is, opbouwend corrigeert, respectvol is, vertrouwen heeft en verantwoordelijkheid neemt. De leerkracht toont interesse en warmte en luistert serieus naar wat leerlingen te zeggen hebben. We belonen positief gedrag met effectieve complimenten en we proberen bij ongewenst gedrag alleen non-verbale signalen te geven. Negatieve reacties kunnen het ongewenste gedrag versterken.

Onze kinderen worden opgehaald of de leerkracht verwelkomt de kinderen in de groep.

Voertaal rondom gedrag/gedragsregels

We hanteren in principe de taal van In je Sas met de klas tot en met groep 4, waarbij pauwengedrag centraal moet staan als gewenst gedrag.

Voor de groepen 5 tot en met 8 gebruiken we de taal van Rots & Water.

Pauwengedrag: "In je sas"

Goed gedrag kan je leren!

De sociale vaardigheden worden de leerlingen aangeleerd via vier hoofdcomponenten:

Door de gedragspecialisten worden leerkrachten hierin gecoacht.

Modeling:

De leerlingen kijken het vaardige gedrag af van een model, dit kan de leerkracht of een klasgenoot zijn.

Gedragsoefening:

De leerlingen oefenen het vaardige gedrag door gedragsoefeningen

Bekrachtiging

De leerlingen krijgen positieve respons op het geoefende gedrag.

Transfer training

De leerlingen oefenen het vaardige gedrag in hun eigen situatie binnen en buiten de klas.

We bieden drie gedragswijzen aan d.m.v. dieren. Deze werken als een metafoor voor het gedrag.

- Reageren als een schildpad:
Wegkruipen, niets doen of zeggen, soms huilen
- Reageren als een leeuw:
Agressief, schelden, vechten, snel boos worden, veel ruzie.

Sociaal emotioneel incl. anti pestprotocol

- Reageren als een pauw:
Voor jezelf opkomen. Laten merken dat je ergens last van hebt.
Een oplossing zoeken.

We leren de kinderen de “sta-sterk houding” aan oftewel “pauwenhouding”.

Rechttop staan of zitten, schouders naar achteren, voeten iets uit elkaar, knieën iets gebogen, hoofd recht, focus, ademkracht.

Stamp vervolgens drie keer op de grond, sla drie keer op je benen, sla drie keer op je buik en adem langzaam in en uit. In alle klassen hangt de poster met stappenplan: last hebben van een ander buiten de klas.

Methodes, preventief:

- Leefstijl
- In je Sas
- Rots & Water

Registratie

De basisvoorwaarde voor een goede sociale emotionele ontwikkeling is dat er op school een goed pedagogisch klimaat is waarbij de leerlingen zich gewaardeerd en veilig voelen. Daarom monitoren we de sociale veiligheidsbeleving van onze leerlingen. We maken daarvoor gebruik van de vragenlijsten van LIB. Alle leerkrachten vullen deze lijst twee keer per jaar in. Vanaf groep 5 vullen ook de kinderen twee keer per jaar deze lijst in. Zo krijgen we een beeld van de sociale veiligheid en het welzijn van de leerlingen.

Het instrument is gemaakt voor gebruik in het onderwijs. Daarom ligt de focus op het sociaal- emotioneel functioneren in de context van de school. De kernen en subkernen van het thema sociaal-emotionele ontwikkeling van SLO (2023) vormen de onderwijskundige basis voor het instrument.

- Besef van jezelf: gevoelens, kwaliteiten, beeld van mezelf
- Zelfmanagement: gevoelens hanteren, impulscontrole, doelgericht gedrag
- Besef van de ander: inlevingsvermogen, individu en groep, gedrag van de ander inschatten
- Relatievaardigheden: omgaan met elkaar, samenwerken, omgaan met sociale druk, conflicten hanteren
- Verantwoorde keuzes maken: weloverwogen kiezen, verantwoordelijkheid nemen

LIB sociaal-emotioneel heeft voor ons een signaleringsfunctie om vast te stellen of een kind meer nodig heeft op het gebied van sociaal emotioneel functioneren. Dit helpt ons bij het opstellen van een plan van aanpak zowel voor de groep als voor de leerling als dat nodig is. In het breed zorgoverleg bespreken directie, IB-ers en gedragspecialisten leerlingen en/of groepen. Naar aanleiding daarvan kunnen extra interventies worden ingezet.

Interventies

Standaard interventies bij gedragsproblematiek in de groep:

- In je sas in de klas het complete programma. Dit kunnen de gedragspecialisten aanbieden. In je sas met de klas is een sociale vaardigheidstraining voor de hele groep. Leerlingen zullen gedurende de tien of twintig trainingen eigen kwaliteiten en talenten in kunnen zetten binnen de groep en daarnaast eigen doelen opstellen.
- Meidenvenijn.
- Vanaf groep 5: Rots en water
- No- blame aanpak.

Sociaal emotioneel incl. anti pestprotocol

Materialen en trainingen

- Toolbox met handleiding en materialen In je Sas. (door leerkrachten te gebruiken in overleg met de gedragsspecialisten.)
- Kanjerklapper
- Kwaliteitenspel
- Coöperatieve werkvormen
- Focus-oefeningen

Externe ondersteuning

Samen met IB-ers en directie duidelijkheid en overzicht in scheppen wanneer welke externe hulp in beeld komt.

OOO: School-gerelateerd
Jeugdconsulent: Gemeente Dinkelland
Praktijkondersteuner Huisarts: Jeugd

Anti pestprotocol

Belang en doel Pestprotocol scholengemeenschap ZWEM.

Wij hebben een plan van aanpak voor het bestrijden van pesten.

In dit plan is het belangrijk dat alle betrokkenen hun verantwoordelijkheid nemen. (Ouders, de gepeste, de pesters, de meelopers, het schoolteam.)

Waar het in het tegengaan van pesten uiteindelijk allemaal om draait, is het veranderen van de houding en gedrag van de leerlingen.

Dit pestprotocol heeft als doel om alle kinderen bij ons op school zich veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan! Het is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen zodat als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.

Wat verstaat de school onder pesten

Kinderen worden gepest als ze door een of meer kinderen bewust en stelselmatig worden beschadigd door negatieve acties waarbij de **macht** ongelijk verdeeld is en het slachtoffer zich meestal niet kan verdedigen. Daarbij maken wij onderscheid tussen vijf vormen van pesten.

- Verbaal pesten, bijvoorbeeld: kwetsende opmerkingen maken, schelden, dreigende taal gebruiken
- Fysiek pesten, bijvoorbeeld: slaan, schoppen, duwen.
- Materieel pesten, bijvoorbeeld: materiaal van anderen beschadigen of stelen.
- Sociaal en relationeel pesten, bijvoorbeeld: uitsluiten, roddels of geruchten verspreiden.
- Cyber-pesting

Wat is het standpunt van de school ten aanzien van pesten

Wij nemen pestgedrag erg serieus. Daarom kiezen wij ervoor om hier aan de preventieve kant op in te zetten. Toch zal pestgedrag altijd voorkomen. Ook daar willen wij een gerichte aanpak voor hebben op onze scholen. Daarbij is er niet alleen aandacht voor de rol van de gepeste, maar ook voor de rol van de pester, de meelopers en de omstanders.

Sociaal emotioneel incl. anti pestprotocol

Wat is de visie van de school is op de aanpak van pesten

Visie Zevenster algemeen:

We stimuleren onze leerlingen om vanuit verwondering voor de wereld en met oog voor een ander tot een stevige persoonlijkheid te ontwikkelen.

Welke schoolregels hebben betrekking op pesten/buitensporig gedrag?

Kinderen leren de onderstaande definitie van pesten.

Je wordt gepest als je door andere kinderen telkens maar weer pijn wordt gedaan door bijvoorbeeld: schelden, schoppen, slaan, spullen afpakken en buitensluiten.

Indien er sprake is van pestgedrag handelen de kinderen volgens onderstaande stappen:

1. Ik wil dat je **STOPT**
2. leg uit wat je wel wil
3. Los op (als het nodig is met hulp van de leerkracht)

Pauzes:

Nadat een leerling in de pauze naar binnen is gestuurd omdat er sprake is geweest van buitensporig gedrag geldt het volgende protocol:

- De desbetreffende leerling meldt die zich bij de koffiekamer. De leerkracht die op dat moment verantwoordelijk is om deze leerlingen op te vangen (zie rooster pleinwacht) gaat met deze leerling in het lokaal naast de koffiekamer (lokaal 0.08) zitten.
- Onder toezicht van deze leerkracht gaat deze leerling vervolgens het "Iedereen heeft het fijn op het schoolpleinblad" invullen (versie t/m groep 4 of versie groep 5-8, zie bijlage), wanneer dit naar tevredenheid is ingevuld bepaalt de toezichthoudende leerkracht het vervolg. De "Fijn op het plein"-bladen liggen structureel klaar in het lokaal naast de koffiekamer. De leerkracht bewaart deze ingevulde bladen (digitaal of op papier) en bepaalt of het incident dusdanig van aard is dat het een toevoeging is om het blad in ParnasSys te plaatsen.
- De eigen leerkracht gaat vervolgens met deze leerling in gesprek. Wanneer er sprake is van pestgedrag wordt er een melding gemaakt in ParnasSys (met of zonder "Iedereen heeft het fijn op het schoolpleinblad"). Bij het kopje nieuwe notities kun je onder de categorie pestgedrag een notitie toevoegen. Pestsignalering A voor de gepeste, Pestsignalering B voor de pester(s).

Welke maatregelen nemen we op het moment dat er sprake is van pesten?

Pester

1. Gesprek met de pester (eventueel samen met de gepeste)
2. Gesprek met ouders en pester
3. Afspraken worden gemaakt t.a.v. het pestgedrag + vooraf afgesproken consequenties (is altijd maatwerk)
4. Het verslag van het gesprek en de gemaakte afspraken worden vastgelegd in ParnasSys

Gepeste

Sociaal emotioneel incl. anti pestprotocol

1. Gesprek met de gepeste (eventueel samen met de pester, rekening houdend met het gevoel van veiligheid)
2. Gesprek met ouders en gepeste
3. Afspraken worden gemaakt t.a.v. het pestgedrag
4. Het verslag van het gesprek en de gemaakte afspraken worden vastgelegd in ParnasSys

De meelopers en omstanders worden eventueel meegenomen in gesprekken met de leerkracht of bijvoorbeeld tijdens de lessen van In je Sas en Rots & Water.

Welke preventieve maatregelen neemt de school om pesten zoveel mogelijk te voorkomen

- In je Sas (t/m groep 4)
- Rots en Water (t/m groep 8)
- Informatie avond 'online (pesten)' door Maurice en Frieda
- Leefstijl, burgerschapslessen, Hemel & Aarde
- Momenten in het jaar waarop extra aandacht is voor sociaal emotionele ontwikkeling
 - Gouden/zilveren weken
 - complimentenweek

Voor de uitwerking hiervan zie pedagogisch plan van aanpak.

De wijze waarop de school ook meldingen van online pesten in behandeling neemt (ook wel cyberpesten, digipesten of digitaal pesten genoemd)

Wij nemen online pesten erg serieus. In de klas, of met de betreffende kinderen, zal hier altijd aandacht aan worden geschonken door de leerkracht. Hoe hij/zij dit invult zien wij als maatwerk omdat geen enkele situatie hetzelfde is.

Wanneer dit online pesten buiten schooltijd gebeurt ligt de feitelijke verantwoordelijkheid namelijk bij ouders. Als school ondersteunen wij waar mogelijk.

De rol van de leerkracht is het signaleren, bespreekbaar maken met leerlingen en ook het doorgeven van deze signalen aan de ouders van alle betrokken kinderen.

Het stappenplan dat wordt gevolgd wanneer een pestincident wordt gemeld.

- Elke melding van pesten wordt geregistreerd in Parnassys op de leerlingenkaart van de leerling die gepest wordt op basis van een "signalering pestproblematiek" (is een specifieke notitie onder het tabblad "documenten" op de leerlingenkaart. (zie bijlage 1)
- Bij melding door een leerling met betrekking tot pestgedrag bij de eigen leerkracht laten we het aan de groepsleerkracht over om te beoordelen of bij deze melding sprake is van een incident dat binnen de pedagogische context van de groep wordt behandeld. Hiervoor zijn geen verdere formele stappen nodig.
- Iedere andere melding dient zonder voorbehoud geregistreerd te worden, waarna aansluitend het stappenplan in werking treedt.
- Van de betrokken pesters in het pestincident wordt ook een notitie gemaakt in Parnassys (zie bijlage 2)

Wie zijn er verantwoordelijk voor elke stap uit het stappenplan

Zie stappenplan in Parnassys (zie bijlage 1)

Sociaal emotioneel incl. anti pestprotocol

Wanneer worden er interne partijen betrokken, zoals de leerkracht, intern begeleider, de vertrouwenspersoon, de directie e.d.

Zie stappenplan in Parnassys

Wanneer worden er externe partijen betrokken, zoals de ouders van de gepeste leerling, de ouders van de pestende leerling, de politie, de schoolarts, een psycholoog, Bureau Slachtofferhulp, de leerplichtambtenaar e.d.

Ouders van de gepeste en de pester zien wij als interne partij en worden vanaf het begin betrokken. Externe partijen alleen als de situatie daarom vraagt. Dit betreft maatwerk.

Bijlage 1: Notitie signalering pestproblematiek, gepeste

Stap 1, melding ontvangen en registreren:

Datum:

Bij wie is de melding van pesten gemeld? (naam, functie)

Wie heeft de melding gedaan? (naam, hoedanigheid)

Wat is de aard van de melding?

Stap 2, intern doormelden:

Wie is verantwoordelijk voor stap 2?: De ontvanger van de melding

De volgende personen worden op de hoogte gesteld van de melding:

directeur ZWeM

locatieleider van de betrokken school

de groepsleerkracht(en) van de betrokken leerkracht

de IB-er/anti pestcoördinator gelieerd aan de groep van de leerling

Stap 3, overleg schoolintern:

Wie is verantwoordelijk voor stap 3?: de IB-er/anti pestcoördinator gelieerd aan de groep van de leerling

De IB-er belegt een bijeenkomst met daarnaast minimaal 1 groepsleerkracht en 1 leidinggevende en de ontvanger van de melding. In deze bijeenkomst wordt de melding besproken en de communicatie met ouder(s) voorbereid. Vastgesteld wordt of er eerdere notities melding pestproblematiek zijn m.b.t. deze leerling.

Kort verslag van de bevindingen:

Welke acties worden er in gang gezet?:

Welke communicatie met ouders vindt plaats en wie doet deze communicatie?

Stap 4, Gesprek met ouders:

Deelnemers aan het gesprek:

Informatie school:

Sociaal emotioneel incl. anti pestprotocol

Informatie ouders:

Welke afspraken worden er gemaakt:

Wanneer is er een tussenevaluatie?:

Stap 5, Tussenevaluatie:

(NB, stap 5 kan bij herhaling gezet worden)

Deelnemers aan het gesprek:

Informatie school:

Informatie ouders:

Welke afspraken worden er gemaakt:

Wanneer is er een volgende tussenevaluatie? Of eindevaluatie?:

Stap 6, Eindevaluatie met ouders:

Deelnemers aan het gesprek:

Informatie school:

Informatie ouders:

Op grond van welke gegevens kan deze melding worden afgesloten?

Welke aanvullende afspraken zijn er gemaakt?

Stap 7, Eindevaluatie schoolintern:

Deelnemers aan het gesprek:

- Een betrokken leerkracht
- De betrokken IB-er
- Een leidinggevende van de school

Afsluitende conclusies:

- Welke leerlingen zijn in beeld (geweest) als pester in deze situatie? Van deze leerling(en) wordt een pestsignalering opgenomen in het dossier van die leerling

Bijlage 2: Notitie Pestsigaling, pester

In welke situatie is deze leerling betrokken geweest in de rol van pester?

Zijn de ouders op de hoogte van onze signalering als pester? Op welke datum is hiervan en verslag gemaakt in Parnassys?

Zijn er vervolgstappen nodig of mag deze pestsituatie als afgerond beschouwd worden?